

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE APĂRARE

Pentru o Românie
care garantează securitatea și prosperitatea
generațiilor viitoare

București, 2010

CUPRINS

Cuvânt înainte	3
1. Introducere	4
2. Continuitate și adaptare	6
3. Interese, valori și obiective naționale de securitate	8
4. Principiile și caracteristicile strategiei naționale de apărare	9
5. Mediul internațional de securitate	10
6. Riscuri, amenințări, vulnerabilități	13
7. Apărarea României – direcții de acțiune externe și interne	15

CUVÂNT ÎNAINTE

Datoria noastră este să lăsăm generațiilor viitoare o Românie prosperă, mai bine apărată și mai influentă pe plan internațional. În 1989, țara noastră era prăbușită economic și izolată politic. Cetățenii săi deveniseră victimele celor 42 de ani de comunism, un regim ilegal și criminal. În 2010, România este o țară liberă, parte a marii familii a democrațiilor occidentale, membră a Uniunii Europene și a NATO.

România nu a beneficiat niciodată în istoria ei de garanții de securitate atât de cuprinzătoare precum cele conferite de statutul de țară membră a Alianței Nord-Atlantice și de parteneriatul cu Statele Unite ale Americii. De asemenea, România nu a cunoscut niciodată în istoria ei oportunități de dezvoltare mai mari decât cele derivate din statutul de țară membră a Uniunii Europene. Îmi exprim aici recunoștința față de cetățenii români care au susținut eforturile aderării. De asemenea, nu-i vom uita niciodată pe eroii militari care și-au sacrificat prezentul pentru ca noi să avem viitor. Sacrificiul lor nu a fost în zadar.

Românii și-au câștigat libertatea cu greu și au edificat un sistem democratic caracterizat prin drepturi și libertăți individuale, pluralism politic, alegeri libere și corecte, libertate de exprimare, proprietate privată apărată și garantată, separația puterilor în stat. Ca popor care a cunoscut experiența comunismului, obiectivul nostru național este consolidarea democrației. Libertatea noastră, statul de drept și instituțiile sunt expresii ale suveranității naționale, pe care trebuie să le apărăm.

În calitate de președinte al României, reales în cea mai importantă funcție din statul român, vreau să transmit un mesaj de încredere. În ultimii 20 de ani, România a evoluat extraordinar prin acțiunea individuală și comună a cetățenilor ei. Drumul nu se oprește aici. Românii vor o țară modernă, prosperă și mai sigură. Consider că dorința de progres a cetățenilor României trebuie să fie fundamentul acțiunii noastre. Dar realizarea acestui deziderat ține de un efort solidar, la care participăm fiecare dintre noi. Avem toate motivele să fim încrezători în calea pe care am ales-o și să construim împreună o Românie mai bună, ce garantează securitatea și prosperitatea generațiilor viitoare.

Președintele României

Traian Băsescu

1. INTRODUCERE

Strategia Națională de Apărare (SNAp) reprezintă un instrument de lucru prin intermediul căruia, plecând de la nevoia apărării țării, a intereselor, valorilor și obiectivelor naționale de securitate, se gestionează riscurile, amenințările și vulnerabilitățile.

Ținând cont de apartenența actuală a României la NATO și UE, SNAp expune căi și modalități specifice de gestionare a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților, constituind baza și punctul de plecare pentru elaborarea strategiilor sectoriale de răspuns, corelate cu resursele țării.

Perspectiva teoretică de la care s-a pornit este una modernă, ce pune cetățeanul alături de stat ca subiecți ai securității naționale și care reflectă un echilibru între riscurile, amenințările și vulnerabilitățile clasice și cele neconvenționale. Analiza ia în calcul atât riscurile, amenințările și vulnerabilitățile clasice, cele legate de asigurarea suveranității și integrității teritoriale ale unui stat, cât și preocupările privind garantarea unui nivel ridicat de siguranță și protecție pentru cetățenii români. Dincolo de instabilitate regională și terorism, SNAp analizează și noile tipuri de riscuri și amenințări, precum pandemiile, catastrofele naturale, securitatea cibernetică sau energetică. Fără a afecta în mod direct statul, acești noi factori, mulți dintre ei radicalizați ca urmare a actualului stadiu de evoluție a globalizării, pot afecta grav calitatea vieții și pune sub semnul întrebării siguranța cetățeanului.

SNAp reflectă nevoia de a asigura un echilibru firesc între securitatea națională și alte domenii vitale, precum economia, sănătatea sau educația. SNAp propune un management al sistemului de apărare a țării cu accent pe gestionarea integrată a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților. Gestionarea integrată are o dublă valență. Prima este cea internă, națională, în spiritul realizării unei comunități de securitate, plecând de la constituirea Comunității de Informații din 2006. A doua valență este cea europeană, euroatlantică și internațională, România asumându-și responsabilitățile internaționale ce-i revin în calitate sa de membră a ONU, UE, NATO, OSCE și Consiliului Europei. Ea contribuie împreună cu membrii comunității internaționale la gestionarea problemelor de pe agenda comună de securitate. Cooperarea internațională are marele avantaj al economisirii resurselor financiare și materiale, asigurând o eficiență ridicată eforturilor naționale.

Pe lângă apărarea armată, strategia vizează, totodată, și alte domenii precum politica externă, ordinea publică, domeniul serviciilor de informații, securitatea energetică sau cea cibernetică, securitatea infrastructurii critice etc.

SNAp a fost gândită și elaborată ca un instrument ce dă forță și valoare practică preocupărilor instituțiilor statului român în amplul proces de apărare a țării. SNAp reprezintă un factor integrator, de sinteză, ea fiind operaționalizată printr-un ansamblu de direcții de acțiune menite să prevină și să contracareze eficient riscurile, vulnerabilitățile și amenințările. Ulterior adoptării acestui document, executivul și instituțiile cu responsabilități în domeniu vor fi chemate să-și dezvolte strategii sectoriale, ce vor trebui să conțină măsuri concrete specifice domeniului de acțiune, destinate contracarării și combaterii riscurilor, vulnerabilităților și amenințărilor din zona lor de responsabilitate.

Securitatea și apărarea națională

Conceperea SNAp s-a făcut plecând în primul rând de la **actualele nevoi de dezvoltare a țării**, ca și de la necesitatea afirmării sale internaționale, în special în cadrul NATO și UE. În același timp, SNAp este gândită și proiectată a fi aplicată în limitele matricei de securitate, care cuprinde setul comun de idei, concepte și teorii dezvoltate și folosite în gestionarea problemelor de securitate națională și internațională de către toți membrii NATO și UE. Această abordare este o consecință atât a nevoii de a promova interesele naționale, cât și a apartenenței României la comunitatea euroatlantică de securitate.

Matricea de securitate cuprinde următoarele elemente: relația securitate – prosperitate – identitate, conceptul multidimensional de securitate, echilibrul între stat și individ ca beneficiari ai securității naționale, conducere politică și control democratic în gestionarea integrată a securității, gestionarea integrată a securității și ideea de comunitate de securitate.

Dorința de a oferi o altă calitate vieții cetățenilor noștri face ca orice stat, alături de **securitate**, să fie în egală măsură preocupat de asigurarea unui nivel suficient de **prosperitate**. Nu în cele din urmă, într-o epocă a globalizării, afirmarea și promovarea **identității** s-au transformat și ele în preocupări naționale, semnificațiile fiind profunde nu numai pentru securitate, dar și pentru economie. Reputația țării devine un element de importanță strategică.

Actuala strategie este una multidimensională, multidirecțională și multifuncțională. Este multidimensională pentru că, pe lângă dimensiunea militară, astăzi sunt la fel de importante dimensiuni precum cea politică, economică, socială și ecologică. Este multidirecțională pentru că problemele de securitate pot fi în egală măsură vulnerabilități sau amenințări. Este și multifuncțională, pentru că folosește o gamă largă de instrumente, de la forța militară la diplomație, servicii de informații și asistență economică.

Siguranța cetățeanului reprezintă al treilea element al matricei, iar statul are datoria de a identifica strategii sectoriale eficiente de protejare a sa.

Procesul de asigurare a apărării și securității naționale este în primul rând unul **politic**, responsabilitatea principală revenind executivului și Parlamentului. Pe de altă parte, pentru a garanta eficiența efortului și legitimitatea sa, asigurarea apărării și securității naționale trebuie realizată sub **control democratic**. Parlamentul, prin instrumentele specifice, dar și societatea civilă, prin intermediul organizațiilor non-guvernamentale, al universităților și al mass-media, sunt în egală măsură chemate și încurajate să-l exercite.

Un alt element este dat de **gestionarea integrată a securității și ideea de comunitate de securitate**. Conceptul de „comunitate de securitate” este definitiv pentru statele europene, având două valențe: una națională și o a doua internațională. Valența națională constă în gestionarea integrată a apărării țării, în cadrul căreia, plecând de la un scop comun, instituțiile statului se completează și se sprijină reciproc. Această cerință este dată în primul rând de caracterul multidimensional al problemelor de securitate. Pe de altă parte, valența internațională este dată de gestionarea multilaterală a securității, care se realizează prin cooperare în cadrul organizațiilor internaționale sau a unor coaliții.

Gestionarea securității naționale presupune și **participarea societății civile**. Într-o țară democratică, politica de apărare sau de securitate trebuie discutată și cu societatea civilă. Scopul acestei strategii naționale de apărare este de a prezenta situația mediului de securitate intern și internațional, pentru a putea atrage sprijinul cetățenilor României în promovarea măsurilor necesare pentru prevenirea riscurilor și combaterea amenințărilor și vulnerabilităților contemporane.

2. CONTINUITATE ȘI ADAPTARE

SNap rămâne consecventă celor mai importante principii și idei afirmate prin Strategia de Securitate Națională a României din 2006. În egală măsură, prezenta strategie, urmare a evoluțiilor internaționale produse, actualizează răspunsul României la principalele probleme cu care este posibil să se confrunte în perioada următoare, propunând soluții și căi de gestionare.

Plecând de la noul statut pe care țara noastră urma să îl dobândească, acela de membru UE, alături de calitatea deja obținută de aliat în cadrul NATO, Strategia de Securitate Națională a României din 2006 introducea în dezbateră națională o serie de teme care și astăzi își dovedesc actualitatea și importanța pentru România.

Globalizarea rămâne, în continuare, principalul factor de influență a mediului de securitate contemporan, astfel încât trebuie surprinse realist și pragmatic atât riscurile și amenințările ce pot avea repercusiuni asupra securității naționale, cât și oportunitățile apărute în urma proceselor complexe generate de fenomenul globalizării și care, exploatate în cadrul unor programe coerente, pot contribui la dezvoltarea economică a țării.

România va continua să acționeze ca un **promotor al stabilității și cooperării regionale**. Ca stat membru al UE și al NATO, România are un interes major ca în vecinătatea sa să se afle state stabile, prospere și democratice, aceasta fiind o condiție pentru menținerea păcii, stabilității și creșterii economice regionale în ansamblu.

În continuare, ne vom concentra atenția și eforturile asupra problemelor și oportunităților specifice **Regiunii Extinse a Mării Negre**. Importanța sa geopolitică este dată de învecinarea cu trei regiuni de importanță deosebită – Europa, Asia Centrală, Orientul Mijlociu –, de statutul de zonă de tranzit energetic și, nu în ultimul rând, de faptul că este spațiu de manifestare a unor diferențe culturale și religioase. România are datoria și interesul să dezvolte și să promoveze politici pentru susținerea dezvoltării regionale către o zonă caracterizată de securitate, stabilitate și progres și, în același timp, să creeze condițiile utilizării eficiente a potențialului de coridor energetic al regiunii Mării Negre.

Aceeași abordare de promotor al stabilității și cooperării regionale o vom avea și în privința parcursului euroatlantic al **Balcanilor de Vest**. Astăzi, toate statele din această regiune ne sunt alături, fie ca aliați în cadrul NATO, fie ca parteneri. Acest fapt constituie un argument puternic pentru asigurarea unui viitor sigur și pașnic pentru o regiune care a cunoscut un deceniu de conflicte. Parcurgerea traseului către o viitoare aderare la UE va asigura cadrul dezvoltării statelor balcanice și al atingerii unui nivel de trai decent pentru toți locuitorii acestora.

Pe plan intern, Strategia Națională de Apărare vine în sprijinul efortului național de **modernizare a statului**. **Buna guvernare** rămâne instrumentul prin care democrația trece din planul conceptelor și teoriilor în planul vieții reale, reprezintă o condiție esențială a securității și prosperității, factorii implicați în procesul bunei guvernări fiind deopotrivă statul și societatea civilă.

Nu în ultimul rând, în linia enunțată în Strategia de Securitate Națională a României din 2006, actuala strategie susține importanța deținerii de către statul român a unei **capacități adecvate de adaptare, anticipare și răspuns**, element esențial al procesului de securitate națională într-o lume dinamică, într-o permanentă transformare. Rămân necesare cunoașterea și evaluarea prospectivă a proceselor interne și internaționale, a tendințelor majore de evoluție a securității internaționale.

Ca membri ai comunității euroatlantice, românii se bucură de aceleași oportunități și sunt afectați de aceleași riscuri și amenințări ca și aliații și partenerii noștri. Dacă securitatea tuturor membrilor comunității euroatlantice se realizează pe baza solidarității și a cooperării, prosperitatea statelor NATO și UE izvorăște atât din cooperare, cât și din spiritul competitiv al acestora. Pe o piață liberă, reușesc să se mențină și să se dezvolte doar actorii economici care fac față concurenței.

La nivelul statelor, **competitivitatea** și eficiența sunt date de gradul în care acestea reușesc să își utilizeze optimal resursele. Principala resursă a oricărui stat o constituie chiar membrii acestuia. Ca atare, un stat competitiv este unul în care membrii acestuia pot acționa liberi, în scopul asigurării prosperității, demnității și a evoluției personale.

Hotărâtoare în acest scop sunt politicile adoptate de stat în domeniul **educației** și al **sănătății**. O societate în care indivizii au un grad înalt de pregătire este una îndreptată către inovare și dezvoltare, capabilă să implementeze cele mai noi descoperiri care îmbunătățesc viața membrilor săi. În aceeași măsură, starea de sănătate a membrilor unei societăți are implicații directe asupra productivității acesteia. În concluzie, gradul de bunăstare al societății românești este direct influențat de nivelul de instruire și de starea de sănătate a întregii populații, astfel că statul român va trata cu prioritate aceste domenii.

Un alt element care ilustrează gradul de competitivitate al unei societăți este dat de modul în care aceasta reușește să utilizeze resursele disponibile astfel încât să reducă nivelul amenințărilor, riscurilor și a vulnerabilităților la care este supusă. **Securitatea energetică** a unui stat a revenit printre principalele elemente de îngrijorare, având în vedere implicațiile atât la adresa securității membrilor societății, cât și a prosperității acestora. Evenimentele recente au demonstrat necesitatea ca statele NATO și UE să trateze problema asigurării propriei securități energetice ca una dintre prioritățile actului de guvernare.

3. INTERESE, VALORI ȘI OBIECTIVE NAȚIONALE DE SECURITATE

Interesele, valorile și obiectivele naționale joacă un rol central în definirea strategiei naționale de apărare, oferindu-i legitimitate. Interesele naționale sunt perene și sunt definite în primul rând prin Constituția României.

Interesele naționale sunt acele nevoi și aspirații esențiale pentru afirmarea identității și valorilor naționale, existența statului și asigurarea funcțiilor sale fundamentale. Interesele naționale sunt caracterul național al statului, suveranitatea și independența, unitatea și indivizibilitatea sa. De asemenea, considerăm interese naționale, prin importanța lor pentru țară, forma republicană de guvernământ, independența justiției, pluralismul politic și limba oficială, româna. Apărarea intereselor naționale este considerată a fi obligația fiecărui cetățean al României.

Țară europeană, membră a UE și a NATO, România împărtășește aceleași **valori** ca și celelalte state membre: demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățeanului, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea, pluralismul politic, proprietatea privată. Această strategie este consecventă cu responsabilitățile și angajamentul pentru respectarea dreptului internațional. Acțiunea internă și internațională a statului român poate fi gândită doar în aceste limite.

Pentru apărarea intereselor naționale și afirmarea valorilor, strategia stabilește următoarele **obiective naționale de securitate**:

- apărarea și promovarea drepturilor omului și întărirea principiilor de drept internațional ca fundamente ale stabilității și securității internaționale;
- promovarea drepturilor românilor de pretutindeni;
- asigurarea unui climat de pace, de stabilitate și securitate în vecinătatea României;
- respectarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale;
- continuarea procesului de modernizare a României;
- o mai mare eficiență în funcționarea instituțiilor statului;
- asigurarea unei capacități de apărare armată necesară atât garantării intereselor naționale, cât și respectării obligațiilor internaționale ce ne revin în urma apartenenței la NATO și UE;
- creșterea influenței internaționale a României;
- dezvoltarea capacităților naționale de gestionare a crizelor interne și internaționale;
- dezvoltarea capacităților naționale de gestionare a urgențelor civile, în special cele legate de calamități naturale sau pandemii;
- creșterea influenței internaționale a NATO și UE în paralel cu consolidarea cooperării dintre ele, ca și a celei dintre SUA și aliații europeni;
- dezvoltarea unei economii competitive, durabile și inclusive, în conformitate cu Strategia Europa 2020 a UE;
- asigurarea securității energetice;
- asigurarea securității cibernetice.

În apărarea și promovarea intereselor, valorilor și a obiectivelor naționale de securitate, România respectă principiile dreptului internațional, dezvoltă dialogul și cooperarea cu statele interesate și organizațiile internaționale responsabile pentru realizarea stabilității și a securității regionale și globale. Pentru România, sunt esențiale protejarea și apărarea intereselor naționale prin mijloace pașnice, însă statul român își rezervă dreptul ca, în situații speciale, singur sau împreună cu aliații și partenerii săi, să utilizeze toate elemente de putere, inclusiv capacitățile sale militare, ca soluții de ultimă instanță.

4. PRINCIPIILE ȘI CARACTERISTICILE STRATEGIEI NAȚIONALE DE APĂRARE

Principiul priorității interesului național

Apărarea intereselor naționale și a valorilor, precum și îndeplinirea obiectivelor naționale de securitate, sunt gândite să se desfășoare în limitele matricei de securitate și în spiritul ideii de bună guvernare.

Principiul conformității cu abordările europene și euroatlantice

SNap a fost elaborată astfel încât să corespundă nevoii de interoperabilitate cu aliații noștri din NATO și UE. Resursele limitate pe care România le poate aloca pentru apărarea și securitatea națională, coroborate cu inventarul de riscuri, amenințări și vulnerabilități, determină cu necesitate acțiunile noastre europene și euroatlantice, aceasta fiind calea cea mai sigură pentru garantarea îndeplinirii obiectivelor propuse.

Principiul corelării internaționale

România sprijină și participă la acțiunea colectivă a instituțiilor internaționale din care facem parte, în special NATO, UE, ONU, OSCE și Consiliul Europei. Abordarea multilaterală a riscurilor și amenințărilor de securitate rămâne cea mai eficientă, dar și cea mai puțin costisitoare cale de a ne garanta reciproc un nivel rezonabil de securitate națională și o stabilitate suficientă în evoluțiile internaționale.

Caracterul activ și anticipativ

Provocările la adresa securității vor fi abordate cât mai devreme posibil. În acest context, se impune îmbunătățirea mijloacelor de a identifica cât mai rapid riscurile viitoare la adresa securității și dezvoltarea capacităților de acțiune preventivă.

Caracterul participativ

Gestionarea securității naționale presupune participarea, cel puțin prin consultări, a societății civile, fie că aceasta reacționează prin intermediul presei sau al ONG-urilor specializate. Într-o țară democratică, politica de securitate este legitimată și de societatea civilă și atitudinea ei.

Asigurarea securității naționale necesită o abordare bazată pe dezvoltarea de parteneriate. În mod tradițional, puterea investită cu gestionarea concretă a amenințărilor și riscurilor la adresa securității naționale este executivul. Tot mai frecvent, natura în continuă schimbare a riscurilor și amenințărilor și înțelegerea mai bună a modalităților de a le atenua sau elimina reclamă dezvoltarea unor parteneriate mai largi, inclusiv cu organizații private.

Caracterul pragmatic și funcțional

Strategia corelează resursele cu obiectivele, încurajând inițiativa. Este în egală măsură un efort intelectual dar și o platformă integrată pentru acțiune. Pentru a avea valoare, Strategia trebuie urmată de planuri concrete de acțiune și de politici specifice, sectoriale.

Pentru punerea în aplicare a Strategiei, instituțiile cu responsabilități în domeniul securității naționale trebuie să dezvolte un set de capacități puternice, echilibrate și flexibile. Pentru a-și gestiona riscurile, amenințările și vulnerabilitățile cu care se confruntă, România trebuie să dispună de resurse, forțe și mijloace proprii.

5. MEDIUL INTERNAȚIONAL DE SECURITATE

Situația internațională este marcată de fluiditate și impredictibilitate, în cadrul acestui tablou, conflicte și crize care păreau distincte și izolate având tendința de a se interconecta. Această tendință este foarte vizibilă pe întreaga arie ce se extinde din Nordul Africii, trecând prin Orientul Mijlociu, spre Asia Centrală și ajungând până în peninsula Coreeană.

Pe acest fond, amenințarea teroristă persistă. Campania împotriva acestui flagel se poartă pe două fronturi. Unul este cel din Afganistan, acolo unde NATO conduce ofensiva militară împotriva celulelor teroriste aliate cu fostul regim taliban. Succesul acestei implicări se traduce prin returnarea statului în mâinile propriilor cetățeni. A fost îndepărtat de la putere regimul taliban, afganii alegându-și conducătorii și reprezentanții în mod democratic. Au fost puse bazele unor instituții de stat și a început construcția unor elemente care să ridice standardul de viață al tuturor afganilor. În același timp, persistă amenințarea fostelor celule teroriste care nu au fost încă eradicate.

Al doilea front de luptă este cel intern și vizează combaterea planurilor rețelelor teroriste globale de a duce la îndeplinire noi atentate criminale. În ultimii ani, pe fondul regroupării comunității euroatlantice în fața acestei noi forme de amenințare, am putut constata o deplasare a atentatelor teroriste și a altor acțiuni criminale asemănătoare dinspre America de Nord și Europa, către alte zone din Asia sau Africa.

Persistă și îngrijorarea cu privire la proliferarea armelor de distrugere în masă. Existența unor arme cu mare capacitate distructivă va constitui permanent o tentație, cu atât mai mult cu cât noile evoluții în plan tehnologic fac ca acestea să devină mai ușor accesibile. Apar noi mijloace de ducere a acestor arme la ținte din ce în ce mai îndepărtate. Pe baza acestor considerente, devine necesară sporirea eforturilor de detectare și prevenire, atât prin întărirea regimului

internațional de verificare și control, cât și prin dezvoltarea unor programe de combatere a amenințărilor, care să descurajeze și să înlăture tentația înarmării.

În acești ultimi ani am fost martorii unei degradări a mediului de securitate pe continentul european și în regiunile imediat învecinate acestuia. Cele mai îngrijorătoare evenimente care au marcat agenda de securitate au vizat: compromiterea regimului de control al armamentului, care a asigurat transparența și securitatea pe întreg continentul european, mai bine de două decenii; reapariția conflictelor militare convenționale între state membre ale spațiului european; compromiterea unor principii de drept internațional, cum ar fi respectul suveranității naționale sau inviolabilitatea frontierelor, care guvernează sistemul internațional actual; întreruperea alimentării cu gaze a consumatorilor europeni etc.

Strategia de Securitate Națională a României din 2006 propune o nouă paradigmă de realizare a securității și stabilității regionale, una care are la bază principiul conform căruia soluțiile la problemele regionale trebuie să vină preponderent din cadrul regiunii. Pornind de la această viziune, România a promovat o serie de proiecte prin care a urmărit atât atragerea partenerilor regionali în rezolvarea problemelor specifice regiunii, cât și implicarea aliaților și a partenerilor din NATO și UE în asumarea și îndeplinirea obiectivelor care figurează pe agenda Regiunii Extinse a Mării Negre.

O sursă de amenințare la adresa securității tuturor statelor din regiunea Mării Negre o constituie perpetuarea conflictelor înghețate. După aproape două decenii scurse de la declanșarea acestora, comunitatea internațională nu a reușit să găsească soluții viabile care să conducă la rezolvarea acestor conflicte. Dimpotrivă, ignorarea sau nerespectarea principiilor de drept care stau la baza actualului sistem internațional au avut drept urmare întărirea mișcărilor secesioniste și a promotorilor acestora. Considerăm că acesta este un moment de cotitură în care statele europene trebuie să își demonstreze atașamentul pentru valorile și principiile care au constituit fundamentul atâtor decenii de securitate, stabilitate, pace și prosperitate în Europa.

Ca urmare a demersurilor României, susținute de o serie de aliați cu interese similare, problematica specifică regiunii Mării Negre a fost inclusă pe agenda NATO. Summitul organizat la București, în 2008, a consacrat, prin deciziile adoptate, un nou pas în relațiile Alianței cu statele din vecinătatea balcanică și pontică, cu privire la invitarea unor noi membri și extinderea nivelului parteneriatelor cu statele din regiune. De asemenea, au fost incluse pe agenda de securitate a aliaților teme noi, cum ar fi securitatea energetică sau dezvoltarea de opțiuni pentru o arhitectură cuprinzătoare de apărare antirachetă, conform principiilor indivizibilității și solidarității aliate.

În perioada scursă din 2006 am fost martorii unor regrese în mediul de securitate al continentului european. Unul din cei mai importanți parteneri în cadrul regimului de control al armamentelor convenționale din Europa a decis să suspende unilateral aplicarea prevederilor tratatului destinat să asigure un cadru transparent și predictibil și să reducă sau chiar să elimine posibilitatea declanșării unui conflict militar între statele părți. Conflictul declanșat în vara anului 2008 între Federația Rusă și Georgia demonstrează faptul că, în lipsa unei atenții constante și a unei implicări de substanță din partea tuturor membrilor comunității euroatlantice, riscurile și amenințările pe care le consideram de domeniul trecutului vor reveni pe agenda noastră de securitate.

Crizele gazului care s-au făcut resimțite în toată Europa în iernile ultimilor ani au demonstrat vulnerabilitatea statelor europene în fața întreruperii fluxului de resurse energetice. Din acest punct de vedere, a devenit clar că una dintre principalele amenințări la adresa securității statelor europene o constituie dificultatea de a-și asigura o protecție adecvată în acest domeniu. Ca atare, decizia luată de statele membre NATO de a combate acest risc în mod unitar este un prim pas important în direcția creșterii securității energetice a statelor europene.

Începând cu anul 2008, societatea internațională a asistat la declanșarea celei mai grave și mai complexe crize economice din ultimii 20 de ani. Implicațiile acestui fenomen sunt atât de natură geopolitică, cât și strategică, influențând ierarhiile de putere, dar și capacitatea statelor de asumare a responsabilităților internaționale. Competiția economică globală, din ce în ce mai intensă, poate duce la diluarea apetenței pentru gestionarea multinațională a unor probleme și la intensificarea naționalismelor politice.

Riscurile și amenințările pe care statele vor trebui să le gestioneze vor fi din ce în ce mai interdependente, transnaționale și complexe în substanța lor, ceea ce va presupune multiple formate de cooperare internațională, bilaterale, multilaterale, regionale sau chiar globale.

Mediul de securitate este influențat de dispariția distincției dintre intern și extern, ca și de situația prelungirii neclarificării unor litigii frontaliere importante. Pentru țările care contestă actualele reguli de gestionare a relațiilor internaționale, folosirea forței militare reprezintă în continuare o opțiune importantă, așa după cum, din păcate, s-a văzut pe timpul conflictului din Caucazul de Sud.

Nu în ultimul rând, trebuie subliniată vulnerabilitatea noastră ca societăți deschise. Revoluția informațională și tehnologică este în egală măsură accesibilă nouă, ca și competitorilor sau adversarilor noștri. Depindem de buna funcționare a multiplelor rețele care ne structurează economia și viața, fie că vorbim de internet sau de zborurile transcontinentale. Depindem de accesul la materii prime și în special la energie, așa după cum depindem și de păstrarea libertății comerțului ca și a liberului acces la informații. Alături de integritatea teritoriului și de suveranitate, multe din aceste elemente sunt și ele vitale pentru securitatea și prosperitatea noastră.

Declanșarea acestor crize și conflicte ne face să privim cu preocupare către viitorul securității europene. În același timp, considerăm că acesta este un moment de cotitură în care statele europene trebuie să își demonstreze atașamentul pentru valorile și principiile care au constituit fundamentul atâtor decenii de securitate, stabilitate, pace și prosperitate în Europa.

6. RISCURI, AMENINȚĂRI, VULNERABILITĂȚI

În zona apărării și securității naționale, **riscul** este definit drept probabilitatea de a se produce o pagubă semnificativă la adresa intereselor, valorilor sau obiectivelor naționale de securitate. În contextul acestei strategii, **amenințările** sunt factori cu origine externă prin care sunt afectate grav interesele, valorile și obiectivele naționale de securitate. Factorii din interiorul societății care potențază acțiunea amenințărilor sunt denumiți **vulnerabilități**. Scopul Strategiei Naționale de Apărare este de a asigura un management modern și eficient al riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților, urmărind, într-o primă fază, inventarierea, prevenirea sau reducerea lor și, ulterior, combaterea acestora.

Raportul vulnerabilitate–amenințare este foarte important. Pentru o țară care parcurge pași importanți în direcția modernizării, cum este și cazul României, vulnerabilitățile pot fi la fel de importante precum amenințările. O criză majoră în domenii precum educația sau sănătatea pot vulnerabiliza statul, afectându-i funcționarea și diminuându-i capacitatea de reacție.

6.1. RISCURI ȘI AMENINȚĂRI

Principalele riscuri și amenințări la adresa României sunt:

- extinderea modalităților de manifestare a fenomenului terorist în plan internațional, prin diversificarea bazei de sprijin și recrutare, precum și apariția unor riscuri noi generate de radicalizare religioasă, terorism cibernetic sau propagandă în mediul virtual;
- proliferarea armelor de distrugere în masă precum și dezvoltarea programelor de rachete balistice; emergența unor entități statale sau non-statale în măsură să dobândească unele capacități de producere a armelor de distrugere în masă;
- criminalitatea organizată (cu caracter național, dar și transfrontalier), cu un ridicat potențial de adaptare și capacitate de acțiune crescută în contextul crizei economice; insecuritatea publică și personală – multiplicarea și consolidarea grupurilor de crimă organizată pe fondul curențelor în funcționarea instituțiilor de impunere și respectare a legii;
- traficul și consumul de droguri;
- menținerea unui nivel ridicat de instabilitate și insecuritate în zona Mării Negre;
- perpetuarea incertitudinilor în zona Balcanilor de Vest;
- fragilitatea sistemului financiar internațional;
- spionajul și alte acțiuni ostile ale unor servicii de informații, activitățile și preocupările informative ale unor actori non-statali orientate spre influențarea actului decizional, inclusiv a deciziei politice, a mass-media sau a opiniei publice;
- proliferarea unor manifestări radicale, iredentiste sau extremiste care pot afecta drepturile și libertățile cetățenilor, coeziunea socială sau relațiile interetnice;
- riscurile de sănătate publică, pandemii;
- degradarea mediului înconjurător și dezastrele naturale, inclusiv cele generate de schimbările climatice.

6.2. VULNERABILITĂȚI

Principalele vulnerabilități ale României sunt:

- diminuarea capacității de aplicare a legii de către unele instituții ale statului;
- capacitatea administrativă redusă la nivel central și local;
- politizarea excesivă a unor instituții, atât la nivel local cât și național;
- corupția, cu implicații asupra funcționării instituțiilor statului și cu efecte negative asupra vieții cetățeanului;
- evaziunea fiscală, contrabanda și practicile specifice economiei subterane;
- lipsa unui mecanism coerent de previziune, prognoză, programare, planificare, execuție și control care să susțină conducerea bugetară în sistem multianual și pe bază de rezultate, pornind de la coerență în formularea și implementarea politicilor publice și în așa fel încât să fie respectat nivelul unor indicatori care este stabilit în funcție de diverse interese, înțelegeri și tratate ale României pe plan internațional;
- dezechilibre bugetare generate de decizii politice greșite;
- scăderea calității serviciilor publice de sănătate;
- crima organizată, presiunile și influența pe care aceasta încearcă să le exercite asupra instituțiilor statului, asupra mass-media și asupra unor reprezentanți ai clasei politice;
- fenomenul campaniilor de presă la comandă cu scopul de a denigra instituții ale statului, prin răspândirea de informații false despre activitatea acestora; presiunile exercitate de trusturi de presă asupra deciziei politice în vederea obținerii de avantaje de natură economică sau în relația cu instituții ale statului;
- decalajul de dezvoltare între regiunile României;
- tendințele demografice negative și procesul de îmbătrânire a populației;
- calitatea scăzută a sistemului de educație prin degradarea actului educațional, cu efecte directe asupra evoluției societății românești prin deprofesionalizarea acesteia;
- degradarea coeziunii familiilor ca urmare a fenomenului de migrație, cu consecințe puternic negative asupra copiilor și tinerilor;
- deficiențe în protecția și funcționarea infrastructurii critice.

7. APĂRAREA ROMÂNIEI: DIRECȚII DE ACȚIUNE EXTERNE ȘI INTERNE

Apărarea României reprezintă totalitatea acțiunilor întreprinse, a mijloacelor și metodelor specifice necesare pentru a proteja interesele, valorile și obiectivele naționale de securitate de riscurile și amenințările la care pot fi supuse. Succesul apărării duce la obținerea securității, o stare care, în condiția sa ideală, ar fi caracterizată prin absența riscurilor și a amenințărilor.

Statul român dispune de două modalități prin intermediul cărora combate riscurile, amenințările și vulnerabilitățile identificate în acest document: pe de-o parte, concentrând resursele proprii, naționale, și pe de altă parte cooperând cu aliații și partenerii internaționali.

7.1. ACȚIUNEA EXTERNĂ

Agenda de politică externă a României se bazează pe participarea prioritară la proiectul european, pe apartenența la o Alianță Nord-Atlantică adaptată provocărilor globalizării, o relație transatlantică solidă și o politică de vecinătate activă. Țara noastră va continua să-și asume responsabilitățile ce îi revin din calitatea sa de membru al NATO și UE, contribuind ca și până acum la succesul misiunilor derulate împreună cu aliații noștri. Viitorul nostru ca țară depinde și de succesul celor două instituții internaționale din care facem parte. Vom continua să ne apărăm aliații, așa după cum știm că și aliații ne apără pe noi. Cuvintele de ordine care vor descrie, în continuare, substanța politicii românești în domeniul securității internaționale vor fi predictibilitatea și responsabilitatea.

Consolidarea influenței UE în lume, creșterea rolului său global constituie un interes major pentru România. Pentru țara noastră, apartenența la **Uniunea Europeană** reprezintă o garanție suplimentară pentru securitate și prosperitate. Ratificarea Tratatului de la Lisabona semnifică parcurgerea unei etape importante a unui proces cu o istorie unică, oferind Uniunii instituții modernizate și metode de lucru optimizate, capabile să răspundă provocărilor generate de o lume internațională în reșezare. UE este din ce în ce mai mult un actor mondial, acțiunile sale având impact în domenii foarte importante pentru stabilitatea internațională. Valorile sale fundamentale constituie baza relațiilor sale externe, plecând de la convingerea că democrația, respectarea drepturile omului sau un nivel ridicat de trai sunt obiective valabile în întreaga lume.

UE a devenit un actor recunoscut și în domeniul gestionării crizelor internaționale, cu o capacitate tot mai mare de acțiune în ce privește chestiunile de politică externă și de securitate. Realizările de până acum ale UE în acest domeniu sunt remarcabile. În contextul Politicii Externe și de Securitate Comună a Uniunii Europene și al Politicii Europene de Securitate și Apărare au fost definite importante obiective militare și civile, au fost înființate structuri politico-militare pentru operații, a fost creată o Agenție Europeană de Apărare și a fost formulată propria Strategie Europeană de Securitate. Astfel, Europa are acum premisele pentru a-și îndeplini mai eficient partea sa de responsabilitate în ce privește securitatea globală în viitor și pentru a contribui la a face lumea un loc mai sigur.

NATO reprezintă un garant al integrității teritoriale și al suveranității României, al ordinii de drept. NATO a oferit României posibilitatea ca, pentru prima dată în istoria sa modernă, să fie într-o strânsă relație de securitate, în același timp, cu aproape toate statele NATO și UE. Pentru prima dată, cetățenii României beneficiază de cele mai bune garanții de securitate posibile. Dincolo de apărarea colectivă, NATO contribuie activ la apărarea statelor membre și în zona noilor riscuri de securitate, precum terorismul, crizele regionale, proliferarea armelor de distrugere în masă, riscuri cibernetice sau energetice. Nu în ultimul rând, România beneficiază și de pe urma relațiilor bilaterale speciale pe care NATO le dezvoltă cu statele continentului european și nu numai, fie că vorbim de Republica Moldova, Serbia, Rusia, Georgia sau Ucraina. În acest secol, într-un mediu de securitate global, este vital ca NATO să rămână brațul înarmat al comunității euroatlantice, având viziunea, strategia și resursele necesare protejării societăților noastre. Prin adoptarea unui nou Concept Strategic, Alianța va demonstra voința statelor membre de a oferi răspunsuri adecvate amenințărilor cu care se confruntă în acest început de secol.

Parteneriatul dintre NATO și UE este unul dintre pilonii arhitecturii de securitate europene și transatlantice. Problemele fundamentale ale securității internaționale pot fi abordate de către europeni numai printr-un efort comun, împreună cu Statele Unite ale Americii, iar acest fapt va rămâne valabil și în viitor. UE și NATO nu sunt concurente, ambele aduc contribuții vitale pentru securitatea noastră. România va continua să depună eforturi pentru îmbunătățirea relațiilor dintre cele două organizații, cu respectarea autonomiei decizionale și a specificului fiecărei organizații în parte, într-un mod care să ducă la o cooperare mai strânsă și o eficiență sporită, prin care să se evite suprapunerile și care să întărească securitatea europeană și transatlantică în general.

Legăturile dintre România și **SUA** vor fi cultivate în permanență și adâncite prin consultare reciprocă și acțiune internațională coordonată. Sub raportul relațiilor bilaterale, România își propune să dezvolte parteneriatul strategic cu Statele Unite ale Americii, pe componentele sale esențiale: dialog politic, securitate internațională și cooperare economică.

Politica externă a României în relația cu statele din vecinătatea estică și sud-estică se va baza, în continuare, pe solidaritate și valorificarea oportunităților. Vom continua să sprijinim parcursul euroatlantic pe care și l-au asumat țările riverane Mării Negre, conștienți fiind de efectele benefice ale îndeplinirii criteriilor de membru al comunității euroatlantice asupra îmbunătățirii nivelului de trai al populației, al modului de interacțiune dintre state și al extinderii spațiului securității și prosperității în Europa.

Republica Moldova reprezintă un caz aparte ce beneficiază de un interes special din partea României și de susținere în vederea integrării în familia europeană. Prin aderarea Republicii Moldova la spațiul comun european vor putea fi eliminate ultimele bariere care au separat o națiune. De asemenea, vor fi create premisele pentru extinderea spațiului de securitate și prosperitate în vecinătatea estică a Europei și soluționarea conflictului transnistrean, în conformitate cu principiile de drept internațional și angajamentele luate de către toate părțile implicate. Staționarea unor trupe străine, fără acordul țării gazdă, în apropierea granițelor României constituie o amenințare la adresa securității naționale, din acest motiv țara noastră înțelege să continue să se implice activ în promovarea unei soluții care să vizeze demilitarizarea regiunii, prin retragerea trupelor și a armamentelor staționate ilegal.

Pentru țara noastră, o importanță egală cu vecinătatea estică o au **Balcanii de Vest**. România are nevoie, în imediata sa vecinătate, de o zonă stabilă și prosperă, ceea ce, pentru statele din Balcanii de Vest, se traduce în susținerea proceselor de integrare europeană și euroatlantică. Avem o cooperare economică în creștere cu aceste țări, am obținut sprijinul lor pentru proiecte de dezvoltare regională, cum ar fi coridorul de transport dunărean, și suntem puternic implicați în misiunile de stabilizare din zonă.

Importanța strategică a statelor din **Caucazul de Sud și Asia Centrală** se menține ridicată. Din această perspectivă, obiectivul României este de a fructifica relația privilegiată pe care a stabilit-o cu aceste țări, pentru a valorifica potențialul de cooperare în domenii precum energia, transportul sau infrastructura.

Abordarea României față de problematica **Orientului Mijlociu** va lua în considerare atât implicațiile situației de securitate din această regiune asupra țării noastre, cât și modalitățile prin care statele din regiune pot contribui la securitatea statelor europene, cel puțin în domeniul energetic, având în vedere resursele importante de care dispun și poziția acestora de state de tranzit al hidrocarburilor către consumatorii europeni. Pornind de la această viziune, România va continua tradiția unei implicări echidistante în susținerea procesului de pace din Orientul Mijlociu și a dezvoltării cooperării cu toate statele din regiune.

Vom continua să consolidăm relațiile cu **țările cu statut de membru permanent în Consiliul de Securitate al ONU**.

7.2. ACȚIUNEA INTERNĂ

Apărarea armată

Pentru următorii ani, România nu percepe o amenințare militară directă.

Apărarea armată a României trebuie să fie garantată de o politică externă activă și eficientă și de forțe armate credibile, capabile să răspundă utilizării forței militare împotriva țării sau amenințării cu folosirea forței militare. Obiectivul principal îl constituie menținerea și dezvoltarea capacităților de apărare pentru acțiune la potențial maxim, în scopul descurajării oricărui agresor de a utiliza forța militară împotriva României, atât prin efort propriu, cât și prin cooperare cu aliații noștri. Forțe bine motivate și pregătite, echipate corespunzător, precum și o voință națională de a ne apăra militar țara, constituie elemente de credibilitate.

Apartenența României la NATO și UE, ca și cooperarea internațională în domeniul apărării, susțin capacitatea și credibilitatea apărării României. Participarea la gestionarea crizelor internaționale îmbunătățește securitatea României și favorizează interoperabilitatea internațională.

Promptitudinea apărării trebuie să fie în concordanță cu evoluția mediului de securitate actual. Acest lucru necesită capacități eficiente de avertizare timpurie, de realizare a imaginii unice a situației, în timp real, de acțiune oportună și eficientă în orice situație, precum și un sistem stabil și eficient de conducere, comandă și control. România este, de asemenea, pregătită să angajeze capacitățile sale de apărare pentru a sprijini alte autorități publice în vederea asigurării funcțiilor vitale ale societății, atât în țară, cât și în străinătate.

Noile tehnologii și tactici transformă războiul. Viteza, tempo-ul, mobilitatea, cunoașterea situației, dimensiunea efectelor și exploatarea spațiului devin tot mai importante. Războiul informațional și cooperarea între diverși actori sunt în creștere.

România trebuie să fie în măsură să descurajeze folosirea forței militare împotriva sa sau amenințarea cu aceasta. Cu toate acestea, în cazul utilizării forței militare împotriva României, forțele armate trebuie să fie capabile să respingă atacul, utilizând în același timp sprijinul NATO.

Forțele armate (*structuri militare în principal, dar și forțe de poliție, jandarmerie sau alte agenții din sectorul de securitate*) trebuie să fie:

- *dislocabile* – pot fi trimise către sursa problemei;
- *angajabile* – pot fi angajate în apărarea teritoriului național sau în procese de stabilizare, reconstrucție și asistență umanitară a altor țări;
- *durabile* – posibil a fi menținute în operațiuni în afara țării pe perioade lungi, pentru crearea mediului de securitate care să permită asigurarea unei păci durabile prin intermediul eforturilor politice, sociale și economice.

Operațiunile viitoare nu trebuie doar să fie desfășurate în comun, ci și integrate. Forțele armate vor trebui să interacționeze la nivel tactic cu forțe și entități aparținând altor ministere și agenții (*poliție, jandarmerie, servicii de informații*), cu organisme neguvernamentale, organizații publice și companii comerciale. Este foarte probabil ca operațiunile viitoare de apărare și securitate să nu fie desfășurate individual, ci ca parte a unei coaliții (*de ex. cu ONU, NATO, UE, SUA sau constituite ad-hoc*). Conflictelor viitoare vor necesita sisteme de culegere de informații, acest factor urmând să joace un rol mult mai important decât până în prezent, cu implicații semnificative pentru procesul de comandă și control.

România trebuie să dețină o capacitate de apărare suficientă care să îi permită protejarea intereselor și îndeplinirea în același timp a angajamentelor asumate ca stat membru NATO sau UE. Capacitatea de apărare rezultă din acțiuni coordonate, în principal în domeniul militar. Transformarea capacității de apărare reprezintă condiția *sine qua non* pentru realizarea celorlalte obiective strategice ale apărării. Obiectivul principal al transformării militare este realizarea de capacități cu un grad ridicat de sustenabilitate și interoperabilitate, flexibile, mobile, ușor de desfășurat în zona de operații, capabile să participe la întreaga gamă de operații și misiuni naționale dar și ale ONU, NATO, UE sau ale altor organizații.

Principalele direcții de acțiune în domeniul transformării militare sunt:

- finalizarea revizuirii structurii de forțe și a procesului de operaționalizare;
- creșterea nivelului de pregătire a personalului și implementarea noului model de management al resurselor umane;
- respectarea angajamentelor în domeniul capacităților asumate față de NATO și UE;
- continuarea eficientizării sistemului de planificare multianuală a resurselor;
- optimizarea sistemului de achiziții în domeniul militar în vederea înzestrării forțelor armate cu echipamente moderne și performante;

- dezvoltarea elementelor de infrastructură care să asigure capacități de dislocare, staționare și antrenament pentru forțele naționale și cele aliate, conform conceptului de Sprijin al Națiunii Gazdă (HNS);
- valorificarea lecțiilor învățate referitoare la transformările inerente noilor moduri de ducere a războiului;
- crearea unor structuri de comandă și control flexibile;
- valorificarea superioară a tehnologiilor specifice;
- dezvoltarea sistemului de informații pentru apărare;
- dezvoltarea, pe baza standardelor NATO și UE, a rețelelor de comunicații și informatice ale tuturor structurilor implicate în sistemul național de apărare și interconectarea acestora în Sistemul General de Comunicații NATO (NGCS);
- implicarea, în cat mai mare măsură, a operatorilor economici autohtoni, în principal în calitate de integratori de produse, sprijinind cooperarea acestora cu firme străine de prestigiu în fabricația de tehnică militară, în condițiile stimulării de know-how și dezvoltării de tehnologii moderne;
- alinierea domeniului cercetării și tehnologiei la prioritățile privind transformarea NATO și la mediul de securitate viitor, inclusiv la cele privind vulnerabilitatea din spațiul cibernetic;
- participarea la programe și proiecte internaționale în domeniile de vârf ale științei și tehnologiei;
- conectarea la programele și proiectele Agenției Europene de Apărare (EDA) în domeniul cercetării, tehnologiilor și armamentelor;
- armonizarea învățământului militar cu politicile NATO și UE din domeniul educației și asigurarea specialiștilor necesari, conform standardelor și cerințelor de securitate și apărare a țării.

Forțele armate vor fi pregătite diferențiat și diversificat, pentru misiuni clasice și neconvenționale, orientate spre obiective, în rândul cărora misiunile antiteroriste, respectiv cele de contraproliferare, contrainsurgență și reconstrucție post-conflict vor avea o pondere însemnată. De asemenea, va fi acordată o atenție deosebită cooperării cu organizațiile non-guvernamentale, entități care joacă un rol tot mai important în actualele operații de stabilizare și reconstrucție. Totodată, vor fi menținute și dezvoltate capacități adecvate de intervenție umanitară, în sprijinul autorităților publice, în cazul unor urgențe civile.

Odată cu încetarea oficială a misiunii armatei române în cadrul Coaliției Multinaționale din Irak (31 iulie 2009), principalele teatre de operațiuni în care sunt dislocate trupe române sunt Afganistanul și Balcanii de Vest. La acestea se adaugă un număr redus de militari dislocați în cadrul misiunilor sub egida ONU din Congo, Coasta de Fildeș, Liberia, Sudan sau Nepal. De asemenea, singura prezență militară românească în Irak este în cadrul Misiunii NATO de Pregătire (NATO Training Mission in Iraq).

Apărarea antirachetă

Evaluările efectuate la nivel național și în cadrul NATO indică faptul că amenințările cu rachete, în special cu rachete balistice purtătoare de arme de distrugere în masă, constituie amenințări reale, aflate în dezvoltare, și care trebuie contracarate eficient. Dezvoltarea unui sistem integrat de apărare antirachetă, bazat pe capacități de detecție și interceptare, reprezintă o componentă esențială a răspunsului la acest tip de amenințări.

În contextul evoluțiilor dezvoltării sistemelor de apărare împotriva rachetelor balistice, demersurile României au avut la bază conectarea la eforturile aliate și asigurarea acoperirii întregului teritoriu național. România și-a concentrat eforturile pe susținerea și promovarea inițiativei NATO de apărare împotriva rachetelor balistice, plecând de la următoarele argumente:

- o lipsa unui sistem integrat NATO care să asigure apărarea întregului teritoriu și a populației statelor aliate;
- o amenințările generate de perfecționarea sistemelor de rachete și a armamentului de distrugere în masă, precum și de accesibilitatea acestor tehnologii pentru actori din zonele de risc;
- o efectele distructive ale unui atac cu rachete purtătoare de încărcături chimice, bacteriologice sau nucleare exclud opțiunea unei atitudini pasive față de această amenințare;
- o evaluările aliate privind riscurile și amenințările cu rachete evidențiază interesul unor națiuni de a dezvolta aceste sisteme și de a crește raza de acțiune a rachetelor balistice;
- o localizarea României în zona de sud-est a NATO, în apropierea unor zone cu potențial destabilizator, crește riscul lovirii teritoriului național de către actorii din aceste zone cu sistemele pe care le dețin în prezent.

România nu dispune în prezent de capacități de apărare împotriva rachetelor balistice. Demersul României pe această linie a pornit de la premisa că interesele de securitate în domeniul apărării împotriva rachetelor balistice nu pot fi asigurate exclusiv prin efort național, întrucât România nu are potențialul de a dezvolta un asemenea sistem de apărare teritorială. Din această perspectivă, proiectul bilateral dezvoltat cu SUA va reprezenta o contribuție concretă la dezvoltarea sistemului de apărare antirachetă preconizat de NATO.

Ordinea publică

În spațiul european, pentru fiecare cetățean trebuie să existe un mediu de securitate, în care libertatea, securitatea și justiția sunt garantate. Astăzi este necesar să se construiască un **sistem integrat de ordine publică** orientat pro-activ către nevoile de securitate și în serviciul cetățenilor. Pornind de la această viziune, acțiunea instituțiilor statului român responsabile cu asigurarea ordinii publice se vor concentra asupra următoarelor direcții de acțiune:

1. **Îmbunătățirea siguranței cetățeanului**, principalele domenii de intervenție vizând:

- creșterea performanței dispozitivelor de ordine și siguranță publică în sistem integrat;
- reducerea numărului de persoane decedate ca urmare a accidentelor de circulație, prin îmbunătățirea siguranței traficului rutier;
- reducerea numărului de infracțiuni stradale;
- menținerea unui procent de peste 90% al intervențiilor sub 10 minute la apelurile de urgență ale cetățenilor;
- creșterea fermității în aplicarea legii.

2. **Reducerea impactului criminalității organizate, transfrontaliere și a terorismului**

Obiectivul strategic se află pe agenda publică, fiind în lista de priorități din procesul de integrare în Uniunea Europeană. Principalele domenii de intervenție specifice acestui obiectiv strategic sunt:

- combaterea traficului și consumului de droguri și, totodată, îmbunătățirea serviciilor de asistență a victimelor;
- asigurarea unei politici coerente și eficiente de combatere a migrației ilegale;
- prevenirea și combaterea traficului de persoane și înlăturarea efectelor negative pe care acesta le are asupra cetățenilor și asupra societății;
- prevenirea și combaterea fenomenului criminalității informatice;
- lupta împotriva spălării banilor și finanțării activităților infracționale, inclusiv a terorismului.

3. **Securizarea frontierei, în special a celei externe a Uniunii Europene de pe teritoriul României**, reprezintă un domeniu prioritar pentru viitorul apropiat al României, din perspectiva aderării la spațiul Schengen. Securizarea frontierei vizează în principal protejarea cetățenilor în Europa, în cadrul unei „societați globale”. Având în vedere rolul important pe care îl joacă managementul integrat al frontierelor în domeniul securității la nivel european, România își propune să contribuie activ la consolidarea mecanismului de gestionare integrată a frontierelor, pornind chiar de la conceptul european de securizare a frontierei.

4. **Consolidarea managementului integrat al crizelor de ordine publică și situațiilor de urgență**

Principalele domenii de intervenție referitoare la acest obiectiv strategic includ:

- perfecționarea sistemului integrat de gestionare a crizelor din domeniul Ordine Publică;
- îmbunătățirea mecanismelor de răspuns și gestionare a situațiilor de urgență și asigurarea funcțiilor de sprijin de către structurile cu atribuții în domeniul ordinii publice;
- politici în domeniul managementului stărilor excepționale.

Combaterea fraudei și a evaziunii fiscale

Scopul oricăror măsuri de reducere și combatere a evaziunii fiscale, a fraudei vamale și a contrabandei este să conducă la creșterea nivelului de recuperare a prejudiciilor cauzate prin acte ilicite, la ridicarea gradului de colectare a veniturilor la bugetul statului și la diminuarea economiei subterane.

Principalele direcții de acțiune avute în vedere sunt:

- **promovarea unui sistem integrat informativ** interinstituțional de acțiuni, capabil să elaboreze proceduri comune și unitare de colectare a datelor privind modalitățile de manifestare a acestor fenomene ilicite;
- **monitorizarea** tuturor operațiunilor susceptibile de a se realiza prin mijloace și metode evazioniste în domeniile cu evaziune fiscală ridicată;
- **implementarea unui sistem de management al cazurilor** care să permită îmbunătățirea administrării probatoriului și reducerea timpilor de soluționare a dosarelor din domeniul economic instrumentate de Poliția Română și Garda Financiară;
- **îmbunătățirea schimbului de informații** și coroborarea acțiunilor între structurile de aplicare a legii, în special dintre Parchete, Poliția Română, Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Agenția Națională de Administrare Fiscală și Garda Financiară, precum și sprijinirea activităților desfășurate la nivelul Europol în Dosarele Analitice deschise pentru combaterea fraudelor intracomunitare și cu produse accizabile;
- **consolidarea capacităților de acțiune** prin instituționalizarea echipelor mixte în puncte strategice din fluxurile de persoane, bunuri și bani;
- **creșterea nivelului de recuperare a prejudiciilor** cauzate, prin perfecționarea cadrului legislativ în domeniul măsurilor asigurătorii și armonizarea legislației românești cu cea comunitară, în ceea ce privește oficiile de recuperare a creanțelor;
- **crearea la nivel național a centrului unic de combatere a evaziunii și a unui sistem informatic integrat** care va interconecta bazele de date ale principalelor instituții cu rol în prevenirea și combaterea fraudei și a evaziunii fiscale, a spălării banilor, a contrabandei etc

Direcții de acțiune pentru Comunitatea Națională de Informații și serviciile de informații

În ultimii ani, asistăm la un proces de revenire a serviciilor românești de informații la o organizare modernă, transformarea lor fiind inspirată și asistată de instituțiile similare din statele aliate. Creșterea calității în funcționarea serviciilor de informații a fost posibilă prin reorganizare și întinerire. Reconfigurarea sub toate aspectele a serviciilor de informații a făcut ca aceste instituții să fie compatibile și interoperabile cu cele ale aliaților. Din această perspectivă, România a demonstrat că este un câștig pentru NATO și pentru Uniunea Europeană.

Schimbările care au loc în mediul de securitate internațional și revoluția mediilor de informare fac ca volumul de date și informații necesare pentru susținerea deciziilor politice să crească. Pe acest fond, sistemele de informații din toate statele aliate caută formule de acțiune în cadrul unor ansambluri funcționale sinergice, de natură să dea valoare adăugată capacităților individuale, care, însumate strict aritmetic, nu ar reuși să răspundă eficient provocărilor tot mai solicitante. După o studiere aprofundată a practicilor de succes în materie, a fost înființată Comunitatea Națională de Informații, având ca principală misiune integrarea informațiilor provenite de la toate structurile. Alte obiective ale Comunității Naționale de Informații vizează gestionarea mai bună a resurselor, practici uniforme și considerabil mai eficiente – inclusiv în termeni de costuri – de atragere, formare și dezvoltare a capitalului uman, eficiență ridicată a operațiunilor și calitate înaltă a produselor informaționale.

Comunitatea Națională de Informații reprezintă cadrul funcțional prin care Consiliul Suprem de Apărare a Țării își exercită prerogativa de organizare și coordonare unitară a activităților de informații pentru securitatea națională, prin formate specializate pe dimensiunile esențiale ale activității de informații: acțiunea operativă (Consiliul Operativ) și informarea beneficiarilor (Oficiul pentru Informații Integrate). Introducerea planificării demersului informativ național prin Planul Național de Priorități Informative, care stabilește principalele ținte ale cercetării informative, în acord cu cerințele beneficiarilor, asigură concentrarea capacităților și resurselor în realizarea obiectivelor de securitate națională. Constituirea unui cadru formal de încurajare a schimburilor între analiștii din structurile componente ale Comunității Naționale de Informații reprezintă primul pas în direcția culturii „distribuției informației”.

Obiectivele Comunității Naționale de Informații

1. Asigurarea unui flux diversificat de produse analitice necesare susținerii procesului decizional de nivel strategic. O atenție specială trebuie acordată corelării evoluțiilor de pe palierele intern și extern ale securității.
2. Consolidarea funcționalității Comunității Naționale de Informații, prin întărirea capacității de gestionare a Consiliului Operativ, perfecționarea cadrului de cooperare informativ-operativă inter-agenții și operaționalizarea la parametrii proiectați a Oficiului pentru Informații Integrate.
3. Operaționalizarea proiectelor informative naționale.
4. Dezvoltarea comunității analitice de informații, care va acționa ca o veritabilă platformă de competență pentru misiunea de informare strategică a beneficiarilor.

Obiectivele serviciilor de informații

Dincolo de perfecționarea cooperării în interiorul Comunității Naționale de Informații în următorii ani, obiectivele serviciilor de informații trebuie să aibă în vedere dinamica actuală și previzibilă a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților și vizează:

- cunoașterea, prevenirea și contracararea riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților la adresa securității naționale, conform competențelor proprii, precum și apărarea și promovarea intereselor naționale, a valorilor și obiectivelor naționale de securitate;
- fundamentarea deciziilor și politicilor de apărare a țării prin creșterea calității produselor serviciilor de informații și prin dialog constant cu beneficiarii;
- îmbunătățirea capacităților de avertizare timpurie privind evoluții potențial periculoase pentru România, în special apariția surprizelor strategice;
- contracararea acțiunilor de influențare subversivă a deciziei politice și strategice de către servicii de informații adverse;
- creșterea capacităților operative pentru:
 - combaterea amenințărilor subsumate fenomenului terorismului, proliferării armelor de distrugere în masă, precum și a riscurilor cibernetice;
 - contracararea acțiunilor de spionaj și influență ale unor actori interni și internaționali, îndreptate împotriva intereselor naționale, a valorilor și a obiectivelor naționale de securitate;
 - combaterea crimei organizate transfrontaliere;
 - protejarea intereselor economice de nivel strategic, în special în ceea ce privește consolidarea securității energetice a statului român;
- dezvoltarea parteneriatelor cu serviciile de informații aliate și partenere, pentru o abordare cuprinzătoare a riscurilor și provocărilor de securitate;
- contribuții la dezvoltarea culturii de securitate prin extinderea dialogului cu societatea civilă.

Industria națională de securitate

Industria națională de securitate reprezintă industria de apărare, căreia i se adaugă acele unități economice și capacități de producție necesare asigurării securității energetice, cibernetice sau a protecției infrastructurilor critice. Industria de securitate, parte componentă a industriei naționale, se va dezvolta pe coordonatele restructurării și eficientizării activităților, pe criterii de rentabilitate, corelate cu nevoile reale ale sistemului național de securitate.

În acest domeniu, se acționează pentru:

- restructurarea, dezvoltarea, modernizarea și re tehnologizarea capacităților de producție militară și de securitate, inclusiv prin cooperări cu companii de prestigiu din țări membre NATO și ale Uniunii Europene;
- dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat în domeniu;
- satisfacerea cerințelor privind înzestrarea forțelor române participante la misiuni NATO și pentru asigurarea interoperabilității echipamentelor militare furnizate cu cele din dotarea trupelor NATO;

- o dezvoltarea bazei industriale și tehnologice a apărării naționale;
- o racordarea întreprinderilor românești de profil la activitățile Agenției Europene de Apărare.

Securitatea energetică

În conformitate cu prevederile Strategiei Energetice a României pentru perioada 2007-2020, unul dintre principalele obiective naționale îl reprezintă securitatea energetică.

Asigurarea securității energetice are rol important în garantarea securității naționale prin adaptarea operativă și optimizarea structurii consumului de resurse energetice primare și creșterea eficienței energetice. În raport cu condițiile și nivelul de dezvoltare economică și socială a țării, cu gradul evolutiv de îndeplinire a programelor de măsuri din sfera energetică, corelate cu strategiile Uniunii Europene în acest domeniu, se va acționa cu prioritate pentru:

- o promovarea unor proiecte multinaționale care să asigure diversificarea accesului la resurse energetice de materii prime, în mod special de gaze și petrol;
- o creșterea capacităților și a producției de hidroenergie;
- o creșterea ponderii producției de energie din surse regenerabile sau alternative în balanța energetică a țării;
- o intensificarea preocupărilor pentru finalizarea și consolidarea cadrului legal, a condițiilor de funcționare tehnologice normale legate de securitatea instalațiilor, a capacităților de depozitare, a rețelelor și infrastructurilor energetice, inclusiv a instalațiilor nucleare, în acord cu reglementările și standardele tehnice europene;
- o încurajarea proiectelor destinate să asigure creșterea capacității de interconectare a sistemului electroenergetic și de gaze naturale cu sistemele altor țări;
- o îmbunătățirea competitivității piețelor de energie electrică și de gaze naturale, corelarea acestora și participarea activă la formarea pieței interne de energie a Uniunii Europene, dar și la dezvoltarea schimburilor transfrontaliere, ținând seama de interesele consumatorilor din România.

Aceste programe și proiecte trebuie să asigure promovarea eficienței energetice și a surselor regenerabile de energie, cu impact redus asupra mediului, creșterea securității în alimentarea cu energie a țării, de orice tip, și diminuarea gradului de dependență a României de importuri.

Dimensiunea cibernetică a securității

Dezvoltarea societății informaționale reprezintă un obiectiv fundamental al României pe termen mediu și lung. Introducerea noilor tehnologii, dezvoltarea alternativei electronice și interconectarea soluțiilor informatice au generat, pe lângă avantajele recunoscute, și o serie de riscuri asociate. Atacurile informatice devin din ce în ce mai frecvente, iar natura informațiilor tranzacționate impune o abordare integrată. Cooperarea privind principalele direcții de acțiune la nivel european și internațional este esențială, comunitatea internațională încercând să răspundă la acest nou tip de amenințare la adresa securității și a interesului național. Creșterea numărului și gradului de utilizare a serviciilor electronice cere un grad de securizare avansat, având în vedere că atacurile informatice devin tot mai frecvente și mai complexe.

Drept urmare, se impune dezvoltarea accelerată a CERT-RO (*Computer Emergency Response Team*), precum și a proiectelor și programelor acestuia, ca obiectiv tactic în creșterea capabilităților românești de răspuns la incidentele de securitate din domeniul informatic.

Principalele **direcții de acțiune** în domeniul securității cibernetice includ:

- o fundamentarea unei strategii de securitate cibernetică în România, armonizată cu prevederile europene și internaționale;
- o asigurarea interoperabilității structurilor de securitate cibernetică și CERT-urilor din România în interiorul țării, cât și cu structurile similare ale Uniunii Europene și internaționale;
- o stabilirea unor standarde minime de securitate ce trebuie îndeplinite de organisme publice și private în domeniul protecției infrastructurii informatice critice;
- o integrarea într-o politică unitară a reglementărilor, procedurilor operaționale și instrumentelor tehnice disponibile în domeniul securității tehnologiei informației și a comunicațiilor la nivel local, cu accent pe capacitatea de reacție;
- o constituirea unei comunități de specialiști în domeniul securității informațiilor și rețelelor la nivelul României și stabilirea punctelor de contact către comunitățile din alte țări;
- o operaționalizarea unui punct central de contact la nivel național care să răspundă la incidente de securitate cibernetică, conform cerințelor europene și NATO.

Protecția infrastructurii critice

Securitatea cetățenilor și a statelor este influențată, în mod organic, de funcționarea continuă a unor sisteme integrate complexe de infrastructuri care asigură serviciile esențiale tuturor domeniilor vieții sociale.

Infrastructura poate fi definită ca ansamblul *elementelor materiale* (construcții, echipamente, instalații, mijloace de transport, repere materiale valorizate simbolic), *organizaționale* (rețele de transport și telecomunicații, sistemele energetice, de aprovizionare, de conducere, educaționale, de sănătate) și *informaționale* (date, informații, circuite, fluxuri, tehnici și proceduri) ale unui macrosistem social, care îi asigură funcționalitatea și viabilitatea în contextul general al dezvoltării sociale.

Orice infrastructură ineficient gestionată/protejată se poate afla în situații critice, marcate de momente de criză organizațională/funcțională, care pot genera schimbări bruște, decisive, cu consecințe negative în planul securității naționale.

Utilizăm sintagma „**infrastructură critică**” pentru *orice entitate economică funcțională, care oferă produse/bunuri și servicii de utilitate publică, vitale pentru întreaga societate, și a cărei distrugere, degradare ori aducere în stare de nefuncționare produce un impact major asupra populației și economiei la nivel național sau regional*. În esență, „*infrastructurile critice*” sunt sisteme complexe de tip rețea sau conțin astfel de subsisteme, dar pot fi incluse și obiective punctuale, de importanță națională.

Având în vedere dependența mare față de serviciile oferite de infrastructurile critice, societatea poate deveni vulnerabilă. Această vulnerabilitate poate crește nu doar ca urmare a riscurilor și amenințărilor, ci și din cauza interdependențelor dintre diferitele infrastructuri din interiorul sistemelor relevante. Din această perspectivă, componentele de acest gen reprezintă un

ansamblu de elemente materiale (echipamente, instalații, lucrări de artă, capacități de transport etc.), organizaționale (rețele de transport, sisteme energetice, producție și distribuție a produselor petroliere și gazelor naturale etc.) și informaționale (fluxuri și rețele de transmisii date, tehnici și proceduri) aparținând unui macrosistem economico-social căruia îi asigură funcționalitatea și viabilitatea.

Conceptul de infrastructură critică și protecție a acesteia a îmbrăcat, pe parcursul timpului, mai multe forme de abordare, diversitatea fiind dată de specificitatea tehnico-economică, reperatele de studiu, coordonatele evoluțiilor riscurilor și strategiile adoptate la nivelul diferitelor state sau diverselor tipuri organizaționale.

În materia protecției infrastructurilor critice, atenția statului și a societății trebuie direcționată, în principal, pe două mari categorii de amenințări: cea teroristă și cea implicată de „riscurile naturale”, ce au un impact tot mai mare asupra infrastructurii. În egală măsură, nu trebuie omise acțiunile de sabotaj sau riscurile cibernetice.

Principiul de bază al conceptului de protecție a infrastructurilor critice îl reprezintă cooperarea, pe toate palierele, între autoritățile publice responsabile și partenerii privați, fapt ce conferă, prin coagularea măsurilor în strânsă corelație cu resursele necesare, obținerea sinergiei în planul stării de stabilitate și securitate națională. În acțiunea lor integrată, instituțiile statului trebuie să urmărească următoarele obiective:

- adoptarea unei strategii naționale de protecție a infrastructurilor critice;
- implementarea unui mecanism de identificare și desemnare a infrastructurilor critice naționale și europene;
- asigurarea unui sistem național optim de avertizare timpurie prin operaționalizarea fluxului informațional;
- instituirea măsurilor adecvate de realizare a protecției infrastructurilor critice identificate și a măsurilor de intervenție preventivă;
- dezvoltarea relațiilor de cooperare la nivel național, regional și internațional.

Managementul crizelor

Pentru a acționa eficient pe întreg spectrul de crize, de la măsurile de prevenire a crizelor până la apărarea colectivă, România are în vedere implementarea completă a sistemului național integrat de gestionare a crizelor.

Acest sistem urmărește asigurarea unui nivel optim de pregătire și planificare operațională și funcționalitate a tuturor structurilor de decizie și execuție cu responsabilități în domeniu, pentru gestionarea întregului spectru al crizelor interne sau externe. În același timp, sistemul va avea capacitatea de a răspunde adecvat diferitelor situații de criză, asigurând autonomia subsistemelor componente, astfel încât acestea să poată deveni operaționale și să reacționeze în funcție de natura și amploarea crizei.

O componentă esențială a funcționării eficiente a sistemului național de management al crizelor o reprezintă angajarea autorităților locale și a populației, în funcție de situație, în susținerea efortului de gestionare, reconstrucție și management al consecințelor, în urma unor situații de criză sau urgențe civile.

Direcțiile principale de acțiune sunt:

- o perfecționarea sistemului național de management al crizelor;
- o pregătirea instituțiilor și a populației pentru situații de criză și de urgențe civile;
- o dezvoltarea capacităților tehnice de asistență a decidenților în luarea deciziei în timp de criză;
- o pregătirea decidenților pentru a reacționa și a alege deciziile potrivite în situații de criză.

Resursele pentru realizarea securității naționale

Realizarea obiectivelor strategiei naționale de apărare a țării implică un efort major de conștientizare a acestei răspunderi și a nevoii de consolidare a susținerii politice și civice. Experiența de peste două decenii în dinamizarea eforturilor vizând construcția democrației și a prosperității dă măsura maturității societății românești, iar apartenența țării noastre la comunitatea euroatlantică reprezintă principala garanție de securitate.

Susținerea eforturilor naționale pentru dezvoltarea capacităților necesare în domeniul securității și apărării se bazează pe utilizarea eficientă a întregii game de resurse la dispoziție, în special a celor umane, materiale și financiare. Aplicarea sistemului de planificare, programare și evaluare a forțelor, activităților și resurselor instituțiilor din cadrul Sistemului național de securitate și a bugetării pe programe vor contribui în mod esențial la o planificare și utilizare cu maximă eficiență a resurselor financiare, în funcție de obiectivele și misiunile cuprinse în strategie.

Atenția este concentrată asupra utilizării acestor resurse cu eficiență, urmărindu-se următoarele direcții generale de acțiune:

- o generalizarea aplicării managementului resurselor pe bază de programe multianuale și priorități de către instituțiile cu responsabilități în domeniul securității și apărării;
- o creșterea transparenței utilizării fondurilor publice și a responsabilității față de contribuabil;
- o perfecționarea sistemului de pregătire a populației pentru apărare.

România participă la bugetele comune (civil, militar, de infrastructură) ale Alianței și la Programul NATO pentru investiții de securitate. Participarea la bugetele comune este o parte a aranjamentelor multianuale de management al resurselor și cerințelor aliate stabilite în cadrul Alianței. Țara noastră preia integral obligația finanțării participării la activitățile prevăzute în cadrul Programului Individual de Parteneriat, precum și cheltuielile necesare susținerii personalului român care își desfășoară activitatea în cadrul structurilor politice și militare integrate ale Alianței.

Dimensiunea intelectuală, educațională și culturală a securității naționale

Apărarea țării și realizarea stării de securitate națională presupun în primul rând un demers intelectual creativ, fiind importante educația, cercetarea și cultura de securitate.

Educația este primul pilon, care permite apărării naționale și sectorului de securitate să se adapteze pentru a răspunde noilor provocări. Avem nevoie de o nouă calitate a învățământului militar, de ordine publică și de informații, ceea ce presupune deplina compatibilizare a programelor de învățământ cu cele ale țărilor NATO și UE.

Al doilea pilon este reprezentat de **cercetarea științifică**, demers important pentru înțelegerea naturii amenințărilor actuale, studiind implicațiile acestora. Această înțelegere trebuie să fie transferată instituțiilor statului într-un mod care să le permită să dezvolte politici adecvate. În egală măsură, este important ca opinia publică, societatea civilă, diversele centre de reflecție și gândire să poată participa la acest efort, contribuind cu propria expertiză.

Cel de-al treilea pilon este „**cultura de securitate**” prin care înțelegem valori, norme, atitudini sau acțiuni care determină înțelegerea și asimilarea conceptului de securitate și a celorlalte concepte derivate: securitate națională, securitate internațională, securitate colectivă, insecuritate, securitate cooperativă, politica de securitate etc. Dezvoltarea învățământului de științe sociale – în special științele politice, relațiile internaționale și studiile de securitate – a condus la democratizarea domeniului apărării și securității naționale. Ca urmare a numărului tot mai mare de studenți și absolvenți specializați în aceste discipline, expertiza nu mai este apanajul statului, ceea ce are un efect pozitiv asupra dialogului dintre stat și societatea civilă, contribuind la creșterea calității actului de guvernare în zona apărării și securității naționale.